
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

DOI: 10.25140/2410-9576-2022-2(25)-146-159

УДК 658.14/.17[69:658]

JEL Classification: L74; L21

Микола Руденко

аспірант

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: mvrudenko@i.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3134-5354>**МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОЦЕСУ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Анотація. Стаття присвячена методичному інструментарію процесу діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства. Визначено головну мету функціонування системи економічної безпеки будівельного підприємства як гарантування стабільної поточної діяльності підприємства на основі здійснення моніторингу та діагностики рівня економічної безпеки з метою своєчасного виявлення, мінімізації та запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам. Сформульовано функціональні цілі забезпечення досягнення головної мети функціонування системи економічної безпеки. За виділеними функціональними складовими економічної безпеки будівельного підприємства запропонована система одиничних показників та їхніх граничних (рекомендованих) значень, які в сукупності складають систему індикаторів. Визначено діапазони значення рівня інтегрального показника економічної безпеки будівельного підприємства відповідно до теорії Харрінгтона. За запропонованою методикою діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства проведено розрахунки кількісних значень функціональних складових та інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства. Наведено результати розрахунку кількісних значень рівня функціональних складових для ТОВ «Казак» за період 2017–2020 рр. Надано результати групування значень показників рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» для отримання якісного виміру рівня економічної безпеки будівельного підприємства відповідно до теорії Харрінгтона. Побудована графоаналітична модель рівня економічної безпеки будівельного підприємства ТОВ «Казак» за функціональними складовими за період IV кв. 2020 р. Отримано рівняння Брауна для побудови прогнозних значень рівня економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: будівельне підприємство; економічна безпека; мета; моніторинг; діагностика; методичний інструментарій; функціональні складові; індикатори; інтегральний показник; прогноз.

Рис.: 1. Табл.: 7. Бібл.: 10.

Постановка проблеми. Будівельне підприємство розглядається як складна динамічна соціально-економічна система взаємопов'язаних елементів, яка адаптується до умов зовнішнього середовища. Управління економічною безпекою будівельного підприємства передбачає проведення моніторингу та діагностики рівня економічної безпеки. Для проведення якісної діагностики потрібно визначитися з алго-

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ритмом її проведення. Для будівельних підприємств існують певні обмеження, які пов'язані з особливостями роботи цих підприємств. Тому виникає необхідність у розробці методичного інструментарію та визначенню оптимального алгоритму проведення діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства з урахуванням особливостей його роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості діяльності підприємств будівельної галузі та забезпечення їхньої економічної безпеки досліджено в працях багатьох науковців. Проблемам оцінки стану економічної безпеки будівельних підприємств присвячено дисертацію Ю. Дзяньбо [1]; питання організація та функціонування системи економічної безпеки підприємств будівельного холдингу досліджено в дисертації О. Коробчинського [2]. Водночас теоретичні основи та сучасні підходи до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств досліджені у статтях В. Андрієнко, Н. Богдан [3; 4]. Дослідження діагностики загроз економічній безпеці підприємства й напрями їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів проведено в роботі О. Іванків [5]. Питання моніторингу рівня економічної безпеки промислового підприємства досліджено у статті В. Лойко [6]. Проблема стійкості та економічної безпеки національної економіки присвячена монографія В. Маргасової [7]. У Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України запропоновано розраховувати рівень економічної безпеки за функціональними складовими [8]. Розрахунок рівня економічної безпеки запропоновано проводити на рівні національної економіки. Для визначення рівня економічної безпеки будівельного підприємства у процесі діагностики доцільно запропонувати інший алгоритм розрахунків.

Мета статті полягає в обґрунтуванні методичного інструментарію процесу діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства.

Результати дослідження. При формуванні системи економічної безпеки будівельного підприємства потрібно враховувати техніко-технологічні особливості функціонування будівельних підприємств. Головною метою функціонування системи економічної безпеки будівельного підприємства є гарантування стабільної поточної діяльності підприємства на основі здійснення моніторингу та діагностики рівня економічної безпеки з метою своєчасного виявлення, мінімізації та

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

запобігання внутрішнім та зовнішнім загрозам. Для забезпечення досягнення головної мети функціонування системи економічної безпеки будівельного підприємства сформульовані такі функціональні цілі:

- формування системи економічної безпеки на підприємстві, визначення працівників та підрозділів, які відповідають за підтримання системи економічної безпеки в належному стані;

- формування інформаційних потоків для постійного моніторингу за рівнем економічної безпеки на підприємстві;

- здійснення моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища на наявність загроз та ризиків;

- ідентифікація загроз та ризиків, їх оцінка та ранжування;

- збір та обробка інформації і підготовка даних для проведення розрахунків поточного рівня економічної безпеки будівельного підприємства;

- проведення розрахунків рівня економічної безпеки будівельного підприємства за обраною методикою;

- розробка заходів (за необхідності) для покращення рівня економічної безпеки будівельного підприємства, визначення обсягів їх фінансового забезпечення та відповідальних за впровадження заходів у діяльність підприємства;

- розрахунок прогнозного значення рівня економічної безпеки будівельного підприємства на визначений термін часу;

- здійснення запланованих заходів щодо підвищення рівня економічної безпеки будівельного підприємства;

- аналіз поточної ситуації на підприємстві на внесення коригувань (за необхідності) у процес функціонування системи економічної безпеки будівельного підприємства.

Процес діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства базується на процесі моніторингу. Процес моніторингу здійснюється безперервно протягом усього часу діяльності будівельного підприємства. За розробленою схемою руху інформаційних потоків інформація про стан окремих показників діяльності будівельного підприємства надходить до фахівця з економічної безпеки. Інформація завантажується в електронну базу накопичення інформації для визначення рівня економічної безпеки. Наприкінці кожного місяця за визначеним алгоритмом розраховується рівень економічної безпеки будівельного підприємства. Результати розрахунків надаються керівництву буді-

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

вельного підприємства. Після обговорення та прийняття рішень щодо проведення або не проведення певних заходів, спрямованих на підвищення рівня економічної безпеки, відбувається процес розрахунку прогнозного рівня економічної безпеки будівельного підприємства з урахуванням запропонованих заходів (або без урахування таких заходів, якщо прийнято рішення щодо недоцільності їх здійснення).

Метою процесу управління рівнем економічної безпеки будівельного підприємства є визначення бажаного та можливого стану системи економічної безпеки, який може бути досягнутий, за умови запобігання виникненню загроз економічній безпеці та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Управління рівнем економічної безпеки будівельного підприємства доцільно здійснювати за виділеними функціональними складовими: фінансово-інвестиційною, техніко-технологічною, управлінською та кадрово-інтелектуальною, інформаційною, інноваційною, інтерфейсною, нормативно-правовою, силовою. Для прийняття управлінських рішень щодо підвищення рівня економічної безпеки будівельного підприємства здійснюється процес діагностики. Запропоновано такі етапи проведення діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства.

Етап 1. Формування системи одиничних показників (індикаторів) за функціональними складовими.

Етап 2. Розрахунок кількісних значень одиничних показників (індикаторів) за функціональними складовими.

Етап 3. Формування рівнянь функцій Харрінгтона за індикаторами для зведення їх значень до єдиних меж вимірювання [9].

Етап 4. Розрахунок кількісних значень рівня функціональних складових.

Етап 5. Розрахунок інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства.

Етап 6. Визначення стану рівня економічної безпеки будівельного підприємства за допомогою теорії Харрінгтона [9].

Етап 7. Прийняття управлінських рішень щодо розробки заходів для покращення рівня окремих функціональних складових економічної безпеки та підвищення рівня економічної безпеки будівельного підприємства.

Етап 8. Прогнозування рівня економічної безпеки будівельного підприємства з урахуванням запропонованих заходів [10].

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

За виділеними функціональними складовими економічної безпеки будівельного підприємства запропонована наступна система індикаторів (табл. 1).

Таблиця 1

**Система одиничних показників економічної безпеки
будівельного підприємства**

Інтегральний показник рівня економічної безпеки будівельного підприємства	<i>Групові показники</i>	<i>Одиничні показники</i>
	1. Показник рівня фінансово-інвестиційної безпеки	1.1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності 1.2. Коефіцієнт автономії 1.3. Коефіцієнт рентабельності активів 1.4. Коефіцієнт прибутковості інвестицій
	2. Показник рівня техніко-технологічної безпеки	2.1. Коефіцієнт придатності основних засобів 2.2. Коефіцієнт активної частини основних засобів 2.3. Коефіцієнт ступеня відповідності технологій підприємства світовим стандартам 2.4. Коефіцієнт ефективності завантаження виробничого обладнання за часом та продуктивністю
	3. Показник рівня управлінської та кадрово-інтелектуальної безпеки	3.1. Показник ефективності управління 3.2. Показник ефективності персоналу 3.3. Коефіцієнт стабільності складу працівників 3.4. Показник продуктивності праці працівників
	4. Показник рівня інформаційної безпеки	4.1. Коефіцієнт технічної забезпеченості передачі інформації 4.2. Коефіцієнт швидкості передачі інформації від управлінського апарату до підлеглих 4.3. Коефіцієнт впливу неформальної інформації на управлінські рішення 4.4. Коефіцієнт ефективності системи документообороту на підприємстві
	5. Показник рівня інноваційної безпеки	5.1. Коефіцієнт ефективності інноваційної діяльності підприємства 5.2. Коефіцієнт вагомості інноваційних продуктів
	6. Показник рівня інтерфейсної безпеки	6.1. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань постачальниками 6.2. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань підприємством
	7. Показник рівня нормативно-правової безпеки	7.1. Коефіцієнт дотримання норм законодавства 7.2. Коефіцієнт ефективності системи охорони праці на підприємстві
	8. Показник рівня силової безпеки	8.1. Коефіцієнт ефективності захисту активів 8.2. Коефіцієнт ефективності захисту працівників

Джерело: складено автором.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Для кожного одиничного показника сформовано формули для розрахунку його кількісного значення та наведено рекомендовані або граничні величини (табл. 2).

Таблиця 2

**Рекомендовані значення одиничних показників (індикаторів)
економічної безпеки будівельного підприємства**

Одиничний показник	Рекомендовані значення
1.1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2-0,25$
1.2. Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$
1.3. Коефіцієнт рентабельності активів	>0 і зростає
1.4. Коефіцієнт прибутковості інвестицій	$>1,1$ і зростає
2.1. Коефіцієнт придатності основних засобів	$\rightarrow 1$
2.2. Коефіцієнт активної частини основних засобів	$\rightarrow 1$
2.3. Коефіцієнт ступеня відповідності технологій підприємства світовим стандартам	$>0,5$ і зростає
2.4. Коефіцієнт ефективності завантаження виробничого обладнання за часом та продуктивністю	$>0,5$ і зростає
3.1. Показник ефективності управління	>0 і зростає
3.2. Показник ефективності персоналу	>0 і зростає
3.3. Коефіцієнт стабільності складу працівників	$\rightarrow 1$
3.4. Показник продуктивності праці працівників	зростає
4.1. Коефіцієнт технічної забезпеченості передачі інформації	$\rightarrow 1$
4.2. Коефіцієнт швидкості передачі інформації від управлінського апарату до підлеглих	$\rightarrow 1$
4.3. Коефіцієнт впливу неформальної інформації на управлінські рішення	$\rightarrow 0$
4.4. Коефіцієнт ефективності системи документообороту на підприємстві	$\rightarrow 1$
5.1. Коефіцієнт ефективності інноваційної діяльності підприємства	$\rightarrow 1$
5.2. Коефіцієнт вагомості інноваційних продуктів	$\rightarrow 1$
6.1. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань постачальниками	$\rightarrow 1$
6.2. Коефіцієнт виконання договірних зобов'язань підприємством	$\rightarrow 1$
7.1. Коефіцієнт дотримання норм законодавства	$\rightarrow 1$
7.2. Коефіцієнт ефективності системи охорони праці на підприємстві	$\rightarrow 1$
8.1. Коефіцієнт ефективності захисту активів	$\rightarrow 1$
8.2. Коефіцієнт ефективності захисту працівників	$\rightarrow 1$

Джерело: складено автором.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Після отримання результатів розрахунків фактичні кількісні значення одиничних показників порівнюються з рекомендованими або граничними величинами цих значень та відбираються показники з найбільшими кількісними відхиленнями. Визначається ступінь загрози цих показників для рівня економічної безпеки. Далі за визначеним алгоритмом проводяться розрахунки кількісного значення функціональних складових і інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства. Кількісні значення рівнів функціональних складових та інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства переводяться у якісний вимір відповідно до теорії Харрінгтона (табл. 3).

Таблиця 3

Діапазони значення рівня інтегрального показника економічної безпеки будівельного підприємства відповідно до теорії Харрінгтона

<i>Діапазон значень</i>	<i>Характеристика оцінки</i>
0,00 – 0,19	незадовільний рівень економічної безпеки підприємства
0,20 – 0,36	низький рівень економічної безпеки підприємства
0,37 – 0,62	задовільний рівень економічної безпеки підприємства
0,63 – 0,79	добрий рівень економічної безпеки підприємства
0,80 – 1,00	відмінний рівень економічної безпеки підприємства

Джерело: запропоновано автором на основі теорії Харрінгтона [9].

Інформація про загрозовий стан окремих показників доводиться до керівництва будівельного підприємства для наступного прийняття управлінських рішень. Якщо приймаються рішення про проведення заходів щодо усунення загроз економічній безпеці будівельного підприємства, то процес розрахунків інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства проводиться повторно з урахуванням нових даних.

За запропонованою методикою діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства проведено розрахунки кількісних значень функціональних складових та інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства (табл. 4).

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Таблиця 4

**Результати розрахунку кількісних значень рівня
функціональних складових для ТОВ «Казак»
за період 2017–2020 рр.**

Період	Назва функціональної складової економічної безпеки будівельного підприємства								Інтегральний показник економічної безпеки
	фінансово-інвестиційна	техніко-технологічна	управлінська та кадрово-інтелектуальна	інформаційна	інноваційна	інтерфейсна	нормативно-правова	силова	
II кв. 2017 р.	0,7356	0,4375	0,7234	0,8467	0,2431	0,8873	1,0000	0,7656	0,8073
III кв. 2017 р.	0,6218	0,4591	0,6817	0,7947	0,2267	0,6522	1,0000	0,7763	0,7773
IV кв. 2017 р.	0,6673	0,5217	0,7168	0,7483	0,1894	0,8305	1,0000	0,6987	0,7844
I кв. 2018 р.	0,6529	0,5746	0,5814	0,6919	0,2531	0,8644	1,0000	0,7234	0,7918
II кв. 2018 р.	0,4723	0,5329	0,5782	0,4891	0,2276	0,6746	1,0000	0,7982	0,7435
III кв. 2018 р.	0,6581	0,5614	0,5836	0,5390	0,2835	0,8396	0,8897	0,8341	0,7843
IV кв. 2018 р.	0,3927	0,5472	0,6092	0,5471	0,2981	0,5124	1,0000	0,8499	0,7465
I кв. 2019 р.	0,5729	0,5837	0,6561	0,5209	0,2565	0,6634	0,8943	0,8612	0,7691
II кв. 2019 р.	0,5376	0,6108	0,6378	0,5580	0,1983	0,6907	0,8876	0,8902	0,7609
III кв. 2019 р.	0,4859	0,6763	0,6403	0,5339	0,2712	0,6973	1,0000	0,9216	0,7821
IV кв. 2019 р.	0,5571	0,6889	0,6882	0,6673	0,3133	0,7945	1,0000	0,9567	0,8202
I кв. 2020 р.	0,5362	0,6843	0,7315	0,8489	0,3365	0,8471	0,8893	0,9786	0,8356
II кв. 2020 р.	0,5891	0,6564	0,7576	0,8579	0,2945	0,8796	1,0000	0,9857	0,8423
III кв. 2020 р.	0,3741	0,5807	0,7459	0,8693	0,3456	0,8843	1,0000	0,9877	0,8209
IV кв. 2020 р.	0,4082	0,6065	0,7187	0,8726	0,3726	0,8921	1,0000	0,9965	0,8307

Джерело: розраховано автором.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

За проведенням аналізом динаміки рівня функціональних складових економічної безпеки будівельного підприємства ТОВ «Казак» у кількісному вимірі можна зробити висновок, що найбільший рівень безпеки у IV кв. 2020 р. підприємство має за нормативно-правовою складовою, а найнижчий рівень безпеки – за інноваційною складовою. Загальна динаміка зміни кількісних значень рівнів функціональних складових будівельного підприємства ТОВ «Казак» за досліджуваний період (II кв. 2017 р. – IV кв. 2020 р.) має позитивну тенденцію зростання кількісних значень показників. Результати групування значень показників рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» для отримання якісного виміру рівня економічної безпеки будівельного підприємства відповідно до теорії Харрінгтона (табл. 5).

Таблиця 5

Діапазони якісного значення рівня інтегрального показника економічної безпеки будівельного підприємства ТОВ «Казак» відповідно до теорії Харрінгтона

<i>Кількість періодів</i>	<i>Питома вага кількості періодів, %</i>	<i>Діапазони значень за розрахунками</i>	<i>Діапазон значень за теорію Харрінгтона</i>	<i>Характеристика оцінки</i>
0 періодів	0	немає	0,00 – 0,19	незадовільний рівень економічної безпеки підприємства
0 періодів	0	немає	0,20 – 0,36	низький рівень економічної безпеки підприємства
0 періодів	0	немає	0,37 – 0,62	задовільний рівень економічної безпеки підприємства
9 періодів	0,60	0,7435 - 0,7918	0,63 – 0,79	добрий рівень економічної безпеки підприємства
6 періодів	0,40	0,8073 - 0,8423	0,80 – 1,00	відмінний рівень економічної безпеки підприємства
Разом 15 періодів	100, 00	-	-	-

Джерело: розраховано автором.

За аналізом значень інтегрального показника рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» у якісному вимірі за досліджуваний період (II кв. 2017 р. – IV кв. 2020 р.) можна зробити висновок, що більшість періодів підприємство мало «добрий» рівень економічної безпеки. Рівень економічної безпеки ТОВ «Казак» має позитивну тенденцію до зростання з «доброго» рівня до «відмінного» рівня.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

За проведеним аналізом кількісних та якісних значень інтегрального показника рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» за 15 кварталів проведено систематизацію загроз економічній безпеці будівельного підприємства (табл. 6).

Таблиця 6

Систематизація виявлених проблем в управлінні рівнем економічної безпеки ТОВ «Казак»

<i>Назва підприємства</i>	<i>Характеристика виявлених проблем</i>
ТОВ «Казак»	1. Низький рівень інноваційної складової. Найвище значення показника інноваційної безпеки за період II кв. 2017 р. по IV кв. 2020 р. 0,3726 у IV кв. 2020 р. Рекомендоване значення показника близько до Найвищий рівень інноваційної складової економічної безпеки становив 37,26 % від рекомендованого значення. 2. Значне зниження рівня фінансово-інвестиційної складової на 44,51 %, за період 15 кварталів: з 0,7356 у II кв. 2017 р. до 0,4082 у IV кв. 2020 р.

Джерело: складено автором.

Графоаналітична модель рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» за період IV кв. 2020 р. надає можливість наочно побачити рівень економічної безпеки підприємства (рис. 1).

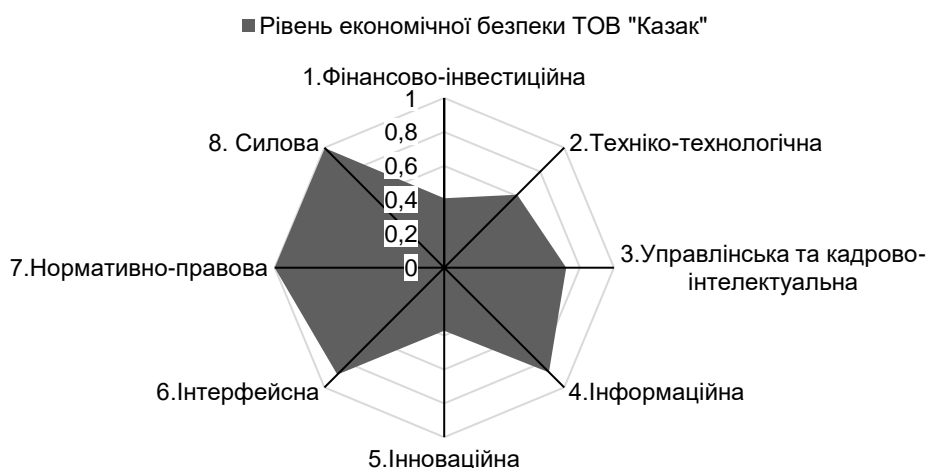

Рис. 1. Графоаналітична модель рівня економічної безпеки будівельного підприємства ТОВ «Казак» за функціональними складовими за період IV кв. 2020 р.

Джерело: складено автором.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

За визначеним алгоритмом отримано рівняння Брауна для побудови прогнозних значень рівня економічної безпеки підприємства (формула (1)).

$$K \text{ ек.безп.} = 0,8110 - 0,0006 * t, \quad (1)$$

де t – крок для розрахунків, приймається рівним 1 (I квартал).

За розрахованими кількісними значеннями прогнозного рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» визначено якісний їх вимір (табл. 7).

Таблиця 7

Прогнозні значення рівня економічної безпеки ТОВ «Казак» у якісному вимірі на наступні періоди

Назва будівельного підприємства	Прогнозне значення рівня економічної безпеки на початок періоду	Якісна оцінка рівня економічної безпеки будівельного підприємства за теорією Харрінгтона	Прогнозне значення рівня економічної безпеки на кінець періоду	Якісна оцінка рівня економічної безпеки будівельного підприємства за теорією Харрінгтона
ТОВ «Казак»	0,8104	відмінний рівень	0,8062	відмінний рівень

Джерело: складено автором.

Прогнозний рівень економічної безпеки ТОВ «Казак» залишається на «відмінному» рівні, тому можна запропонувати керівництву дотримуватися досягнутого рівня економічної безпеки, проте звернути увагу на рівень інноваційної та фінансово-інвестиційної складових економічної безпеки.

Висновки та пропозиції. Система економічної безпеки будівельного підприємства є складною, комплементарною, динамічною системою, яка потребує здійснення постійного моніторингу за станом економічної безпеки будівельного підприємства, діагностики цього стану в певні періоди часу, розробки заходів щодо виявлених загроз, планування достатнього фінансування процесу проведення цих заходів, здійснення заходів і знову здійснення процесу моніторингу та діагностики. Реалізація запропонованого методичного інструментарію на практиці надає можливість отримати вичерпну інформацію про стан економічної безпеки будівельного підприємства та інформацію про можливі джерела загроз його стабільному функціонуванню, сформулювати та реалізувати комплекс рекомендацій щодо подолання негативних тенденцій розвитку на основі своєчасного реагування на їх прояв. Розроблені рекомендації відображаються в положеннях стратегії

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

безпечного розвитку підприємства. З метою її ефективної реалізації на підприємстві відбувається закріплення обов'язків, повноважень та відповідальності виконавців. На основі проведених розрахунків інтегрального показника рівня економічної безпеки будівельного підприємства визначається якісний показник стану економічної безпеки будівельного підприємства та розробляється стратегія подальшого розвитку будівельного підприємства.

Список використаних джерел

1. Дзяньбо Ю. Оцінка стану забезпечення економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04. «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Ю. Дзяньбо. – Х., 2015. – 23 с.
2. Коробчинський О. Л. Організація та функціонування системи економічної безпеки підприємств будівельного холдингу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / О. Л. Коробчинський ; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». – К., 2010. – 19 с.
3. Андрієнко В. М. Сучасні підходи до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств / В. М. Андрієнко // Будівельне виробництво. – 2013. – № 55. – С. 14–22.
4. Богдан Н. М. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств будівельного комплексу в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем [Електронний ресурс] / Н. М. Богдан // Ефективна економіка. – 2012. – № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1434>.
5. Іванків О. Діагностика загрози економічній безпеці підприємства й напруги їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів / О. Іванків // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 1. – С. 44–45.
6. Лойко В. В. Моніторинг рівня економічної безпеки промислового підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Лойко // Ефективна економіка. – 2015. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4446>.
7. Маргасова В. Г. Система забезпечення стійкості національної економіки та її безпеки: теорія, методологія, практика управління / В. Г. Маргасова. – Чернівці : Десна Поліграф. 2014. – 416 с.
8. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.
9. Harrington E. C. The Desirability Function. Industrial Quality Control / E. C. Harrington. – April, 1965. – Pp. 494–498.
10. Іванова Н. І. Прогнозування забезпечення економічної безпеки національної економіки: регіональний аспект : дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / Н. І. Іванова ; Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля». – Дніпро, 2018. – 544 с.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

References

1. Dziańbo, Yu. (2015). *Otsinka stanu zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky korporatyvnykh pidpriemstv budivelnoi haluzi* [Assessment of the state of economic security of corporate enterprises in the construction industry] (PhD Thesis, Economics and management of enterprises (by type of economic activity)).
2. Korobchinsky, O.L. (2010). *Orhanizatsiia ta funktsionuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv budivelnoho kholdynhu* [Organization and functioning of the system of economic security of construction holding companies] (PhD Thesis, Business Economics, University of Economics and Law "KROK").
3. Andrienko, V.M. (2013). *Suchasni pidkhody do zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky budivelnykh pidpriemstv* [Modern approaches to ensuring the economic security of construction companies]. *Budivelne vyrobnytstvo – Construction production*, 55, 14–22.
4. Bogdan, N.M. (2012). *Teoretychni aspekty zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv budivelnoho kompleksu v protsesi vzaiemodii iz zovnishnim seredovyschem* [Theoretical aspects of ensuring economic security of construction companies in the process of interaction with the external environment]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 10. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1434>.
5. Ivankiv, O. (2016). *Diagnosis of the threat to economic security of the enterprise and directions of their leveling in the context of European integration processes* [Diagnostics of threats to the economic security of the enterprise and directions for their leveling in the conditions of European integration processes]. *Ekonomichni chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Eastern European National University*, 1, 44–45.
6. Loiko, V.V. (2015). *Diahnostyka zahrozy ekonomichnii bezpetsi pidpriemstva y napriamy yikh niveliuvannia v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv* [Monitoring the level of economic security of an industrial enterprise]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 8. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4446>.
7. Margasova, V.G. (2014). *Systema zabezpechennia stijkosti natsional'noi ekonomiky ta ii bezpeky: teoriia, metodolohiia, praktyka upravlinnia* [The system of ensuring the stability of the national economy and its security: theory, methodology, management practice]. Desna Polygraph.
8. *Metodychni rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine], Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated October 29, 2013 № 1277. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>.
9. Harrington, E.C. (1965). *The Desirability Function*. *Industrial Quality Control* (pp. 494–498).
10. Ivanova, N.I. (2018). *Prohnozuvannia zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky: rehionalnyi aspekt* [Forecasting the economic security of the national economy: the regional aspect] (Doctor Thesis, Economics and management of enterprises (by type of economic activity)). Alfred Nobel University.

Отримано 26.08.2022

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

UDC 658.14/.17[69:658]

JEL Classification: L74; L21

Mykola Rudenko

PhD student

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: mvrudenko@i.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3134-5354>**METHODICAL TOOLS FOR THE PROCESS OF DIAGNOSTICS
OF THE LEVEL OF ECONOMIC SAFETY
OF A CONSTRUCTION ENTERPRISE**

Abstract. *The article is devoted to the methodological tools of the process of diagnosing the level of economic security of a construction company. The main purpose of the economic security system of a construction company as a guarantee of stable current activities of the company based on monitoring and diagnosing the level of economic security in order to timely identify, minimize and prevent internal and external threats. The functional goals of ensuring the achievement of the main goal of the economic security system are formulated. According to the selected functional components of economic security of the construction company, a system of unit indicators and their limit (recommended) values is proposed, which together constitute a system of indicators. The ranges of values of the level of the integrated indicator of economic security of the construction enterprise according to Harrington's theory are defined. According to the proposed method of diagnosing the level of economic security of the construction company, calculations of quantitative values of the functional components and the integrated indicator of the level of economic security of the construction company. The results of calculating the quantitative values of the level of functional components for LLC "Kazak" for the period 2017 - 2020 are presented. A graph-analytical model of the level of economic security of the construction company LLC "Kazak" by functional components for the period of 4 sq. M. 2020 Brown's equation is obtained to build predictive values of the level of economic security of the enterprise.*

Key words: *construction enterprise; economic security; purpose; monitoring; diagnostics; methodical tools; functional components; indicators; integrated indicator; forecast.*

Fig.: 1. Table: 7. References: 10.

Бібліографічний опис для цитування:

Руденко М. Методичний інструментарій процесу діагностики рівня економічної безпеки будівельного підприємства. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 2(25). С. 145-159.